

અક્કલનું પડીકું

અક્કલનું પડીકું

અથવા :-
 મુંબીનો ખજાનો.

પ્રખ્યાત ગાયનોનો
 મંથ

卐卐卐卐

Copy Right
 by

C. M. Shah.

卐卐卐卐

—કીમત—

બે આના.

卐卐卐卐

૧૯૨૫.

૧૧૮૫૬

પ્રમિદ્ધ કર્તા

જુહાપેલર મણીલાલ ભાઈશંકર વ્યાસ.

૬ નેશન રોડ, બઢરી વ્યાસ ફેક્ટરી સામું સુરત.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગૂજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૧૮-૫૬ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૨૩૩૫૧૭ ૫૬૧૩

વિષય ૬- : ૨-૪

વિદ્યાપીઠ
અમદાવાદ

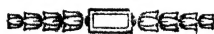
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ

અક્ષતનું પડીકું

અથવા

ખુબીનો ખજનો.

— ભાગ ૧ લો. —

વીર કુણાલ. — રાગ, — ગઝલ —

અમારાં દેશને છોડી, અમે યાનાર પરદેશી;
હૃદયને મેળવી લેશે, અમાને પ્યાર પરદેશી.
થયાં દુર્ભાગીયાં એવાં, તમની દેશની સેવા;
બટકશું પારકા ઘરમાં, બની લાચાર પરદેશી.
અમારી ધર્મ નીતિથી, અમારી સત્ય રીતિથી;
અમે સ્તકર્મથી ચંપશું, હયના હાર પરદેશી.
અમારા દેશ બંધુઓ, અમારી જન્મ ભુમીમાં;
હવે છેલ્લા પ્રણામો છે, અમે હૃદય પરદેશી.

વીર કેશરી. — રાગ — ગઝલ — કવ્વાલી —

થવાનું ના થવાનું કહે; નબુમી કાણુ એવો છે;
ન જાણ્યું જ્ઞાનકી નાથે; સવારે શું થવાનું છે ?

હતી શક્યા રૂપે “અહલ્યા” જગતમાં વાત જાહેર છે;
 ન જાણ્યું ચાની ગૌતમે; સવારે શું થવાનું છે ?
 હતા કૌરવ અને પાંડવ; જગતમાં મહાત્મણી યોદ્ધા;
 ન જાણ્યું લીજ્ઞ જેવાએ; સવારે શું થવાનું છે ?
 રમ્યા જુગડું સહુ સાથે; વિભુતી સૌ ગયા હારી;
 ન જાણ્યું ધર્મ જેવાએ; સવારે શું થવાનું છે ?

બલીરાજ.

—:૦:—

મારી સજની, તું ક્યાં રમીઆવી રજની, સાચું જોલ, જોલ, જોલ,
 શાણી સૈયર, તું શીદને આળ ચડાવે, કેડો છોડ, છોડ, છોડ ?
 હમણું માળા ગુંથી હતીને, હમણું કેમ કરમાણી,
 પરસેવો તને ક્યાં વળ્યો. તારી ભમ્મર ક્યાં ભીંજાણી—સાચું.
 કાળો ભમરો શીરપર બેડો, ઉરાડતાં ગભરાણી,
 લાપોટે લટ છુટી ગર્દ-મારી, ભમ્મર ત્યાં ભીંજાણી.—કેડે.
 કેસ્ટુરી તારા અંગે મહેકે, કુસુમ કળીના હારો,
 નયન રહ્યાં છે નાચી નવેલી, મળીયો કોણુ ઠગારો—સાચું.—સાચું.
 ચંદ્ર સરોવર નહાવા ગર્જતી, વાટે મળ્યો એક માળી,
 છાંય ભરીને ગજરા આપ્યા, હું તો તમથી હારી.—કેડે.

બલીરાજ

—:૦:—

વશ કીધો તેં વીર મારો, જે ગુણીયલ ને બહુ સારો,
 નથી વાંક જરા કાંઈ મારો, નજીકલ તમ વીર ઠગારો;
 રંગ મહેલમાં હતી એકલી આવી અડપલું કરી ગયા,
 ચુંબન કરી, ભરી અંક મીલાવી, મોહન મનડું હરી ગયા.—નથી.
 વસંત જોતન કૃષ્ણવાડીમાં ભુલો પડી ગયો ભમરો,
 લાલચ આપી તેં લલચાવ્યો, બંધુ ગ્રહ્યો ડમરો—વશ.

શરમાજે મને શાન કરીને કંચુકીની કશ છોડી,
હૃદય ધરાપર થન થન નાચ્યા, લાજ શરમ સૌ તોડી—નથી.
વદન ચન્દ્ર છબી રતી લગ્નવે, બ્રહ્મટી કામલુગારી,
બધુ મારો સરળ હૃદયનો કળા અજબ છે તારી—વશ.

બરથરી.—પીંગળા અને બરથરીનો સંવાદ—

ધીક યુવા ધીક મુજને ધીક કામ વિકારજ;
જેણેરે જીજ્ઞાસી મને સત્યથી, કર્યા નીચ વિચારજ.
—ભેખરે ઉતારો રાજ બરથરી.

ક્ષમા કરોરે રાજ રંક છું, નારી અગ્ની જાતજ;
અન્ય વખત એવું નહીં કરું, લાજ્યા માતને તાતજ.—ભેખરે.
કપટ રૂપીરે રાણી પીંગળા, એણે બોલે વચનજ;
રાજરે તજ્યું તુજ કારણે, જે વિચારીને મનજ;
ભિક્ષા દેને મેયા પીંગળા.

તુંરે ખોટી ને ખોટું રાજ છે, ખોટો સારો સંસારજ;
અજબ જગાવું વન એકલો, જેથી પામું ઉદ્ધારજ.—ભિક્ષા.
રહોનો રાજ રસોઈ કરું, જમવા જાઓ સ્વામીનાથજ;
ક્ષીરરે નીપજવું ક્ષણ એકમાં, જમીએ આપણુ સાથજ.—ભેખરે.
મઢીરે કરાવું રંગ મહેલમાં, રાખું ગુપ્ત અવાસજ;
જેમરે જાણે નહિ જગતમાં, સાધો જોગ રહી પાસજ.—ભેખરે.
મહેલરે તારાને રાણી થું કરું, કેવો ગુપ્ત અવાસજ;
ક્ષીરરે ભોજન તારું રાણી થું કરું, નથી ભોગની આશજ.—ભિક્ષા.
વાસી જંગલના જોગી અમે, નહીં ગ્રામમાં વાસજ;
વિપની વેલીથી અગગો રહું, નહિ નારીનો પાસજ.—ભિક્ષા.

ભગવા જોઈ રાજ ભરથરી, દાવાનુજ દીલ થાયજી.
 માધ કહો ન મારા કંથજી, લાગે દેહમાં લાયજી-ભેખરે.
 વધુરે શું વડું રાણી પોંગળા, કરં અરે ફેટલો ઉચ્ચારજી;
 બધુ જોવારે બધુ તજ્યો, માર્યો વચનતો મારજી,
 હવેરે રાજને રાણી શું કરં.

વાંકીરે વિધાતા મને બુલવી, લખીયા લેખ લલાટજી,
 આનુંરે પ્રાયશ્ચિત હવે શું કરં, મારગ આપો પૃથ્વીમાતજી-ભેખરે.
 ત્રણુશો નારીરે અન્ય આપની, માળવપતિ મહારાજજી;
 એકને કારણ એને નવ તજે, પાપી પોંગળાને કાજજી-ભેખરે.
 મોહ છોડી દે રાણી પોંગળા, પ્રીતે કર સતસંગજી;
 સગુ નથી કોઇ કોઇનું, આ સંસાર પતંગજી-ભિક્ષા.
 દેતી હું તો ભિક્ષા દે મુને, નહિ તો કર ગૃહ ત્યાગજી,
 ગુરજી મારારે રોશે થશે, ચાલી જાય જમાતજી-ભિક્ષા.

ભરથરી— રાગ-મરશીયા—

હાય, કેમ આ સહેશે ઉજોની રંગાપો, ઘણી થઇ છે રાગજી માફ રાખો
 બાણુ લક્ષ માળવાના હો રવામી, કામ કોડીલા રૂપે ન ખામી,
 ગાર અજે ભણુત શી જામીરે, —હાય, કેમ
 એક બાણુ કૃષ્ણા તમારી રજે, ચંદ્રકળા ચોધાર નીર સુએ,
 બાપુ સુખે ન આજ કોઇ સુએરે—હાય
 મેહલ મેહલે વિલાપ છાયે છે, પવન શોકતો સઘળે વાયે છે;
 કળકળતાં બાઇઓ ને બાઇઓ છેરે—હાય
 અધિ લટકી શી ભગતી ઝોળી, આવ્યા વચ્ચે ક્યાં ગોર જોળી.
 હાય હાડામાં પ્રગટાવી હોળીરે—હાય

નથી વિદ્યમે બાંધની કંઈ આશા, કોઈ કરમે એવારે તમાશા;
એણે ખીજાં જગદે કયોઈ વસ્યારે—હાય.
ધણી નોધારા એમને કરામાં, આવું એણુધાયું પગલું બેરામાં;
જોગી જીવતાં ચિત્તામાં ધરોમારે—હાય.

દલપતે ભજન. —રાગ-ભજન—

મોહન તારી મોરલીરે, વૃજનારને વેરણું થઈ! (૨) હે...હરી.
કામળ સુરે કાળજી કાયું; ચીતડું ચોરું વેરણું થઈ—મોહન.
કામ તો હવે કાંઈ ન સુજે (૨) સાંભળતા શત્રું થઈ—(૨)
માતા પીતા તણી લાજી તજીને, વૃંદાવનમાં ગઈ—મોહન.
વૃજનારને વેરણું થઈ, મોહન તારી મોરલી-તારી મોરલી—(૨)
આવા આવા કારમાં કામણું (૨) શામળા સીધા થઈએ—મોહન.
દુઃખડા કરા, કુંગર ડોલ્યા, મા બાપડી દ્યો પછીએ—મોહન.
“દલપત” વીહના દેવને મળવા (૨) ગોપીઓ ગોકુળ ગઈ—મોહન.

મહાશ્વેતા કાઠખરી —:૦:—

થઈ પ્રેમવશ પાતળીયા, મારા મનના મલીક મળીયારે...(૨)
પ્રીતે કરો મુખધોસ, સંજનવા રાજ હૃદયના વાસી.
પ્રેમદા પ્રીત જ્યોત પ્રકાશી. મારા મનના મનોરથ ફળીયારે...થઈ.
ભાગ્યવંત કર્યો ભગવતિ મુજને, જીવન સદૃશ થયું માફ
કરો કીહરિ શુભ તમારે, મારા મનના મલીક મળીયારે...થઈ.

મહાશ્વેતા કાઠખરી. —:૦:—

મનંદરીએ મનડું મોહું રે, મન ગમતા મહારાજ,
મારા મન ગમતા મહારાજ; એ શું દીલડું અમ પ્રોચું રે મનગમતા.
(“શું આ પુણ્ય તમને બહુ ગમે છે?”)

સાખી { “ મનને તો ગમતું ઘણું, મુખથી કેમ મંગાય,
“ વીણુ પ્રીછયે વીણુ પારખ્યે, ઘટે માન મુનિરાય”

સાખી { “ માગ્યે માન ઘટે નહિ, જોવું જ્યાં દાતાર,
“ સુખે સ્વીકારો પુષ્પ આ, ધરો કર્ણ મોઝાર.”

અતિ ઉદાર દીલ તમ જોયું રે.....મનગમતા..

મહાધેતા કાદમ્બરી.—રાગ ભજન—

રૂપે શું મન રાચોરે, કાયાનો રંગ કાચોરે ભગવાન ભજો. (૨)

હાડમાંસને રૂધિર ભરેલું, મઢયું ચામડે અંગ, (૨)

ગંદા દેહનો ગર્વ નકામો, કાયાનો રંગ પતંગ,

ભરસો નહોં સાચોરે કાયાનો રંગ કાચોરે, ભગવાન ભજો—

મહાધેતા કાદમ્બરી. —:૦:—

શું કહું કથની મ્હારી રાજ, શું કહું કથની મ્હારી.

હું તો દૈવના ત્રાસે હારી રાજ.....શું કહું.

પરખી પારીજાતિક મેં, અર્પણ કીધું મન મ્હારં,

પતી તજી પરસોક સિધાવ્યા, કરી જીવતર મમ ખાઈ રાજ-શું કહું.

અંદન કાષ્ટની ચિતા રચાવી, પતિ સહગમનની આશે,

શુન્ય દેહ મમ સ્વામી તણો પણ, ઉડી ગયો આકાશે રાજ-શું કહું.

અરધ્યું મેં સર્વસ સ્વામીને; પ્રેમની કદની ધારી;

તજી જગન જંગળ સર્વ હું, પ્રીતે ભણું ત્રીપુરારી-શું કહું.

રાજ જશવન્તસિંહ —રાગ. કંવાલી—

અમર આત્મા અમારો છે. મરણ દરકાર શા માટે !

મરી જાણે જો જન્મીને, જીવન દરકાર શા માટે !

જગતમાં પ્રાણી કેં મરતાં મરીને જન્મતાં પાછાં,

બધાં ઘટમાળમાં ફરતાં, પછી તકરાર શા માટે !
ચૂક્યો ને લક્ષ જીવનનું ગયો તે જીંદગી હારી.
જીયો તે ના જીયો જગમાં, જીવનનો ભાર શા માટે.

વીર કેશરી —રાગ. ગઝલ—

ખરા તે હીંદના સંતાન લડે ને હિંદને કાળે,
લડે ને હિંદને કાળે, મરે ને હિંદને કાળે.
દુભાતો દેશને દંખી, ચડે વારે ઉમગેથી.
પ્રભુ કે બાદશાહોથી, જીએ ને હીંદને કાળે,
ન મોહે માયા મહોબ્બતમાં, ન લોભે માલ દોલતમાં;
જીવન જર પ્રાણુ સૌ પલમાં, તને ને હીંદને કાળે,
ચતો ધર્મ સ્તતો જય છે, કરે યાહોમ શો ભય છે;
અમર તે થાય છે નિશ્ચયે, મરે ને હીંદને કાળે,

માલતી-માધવ. —:૦:—

નાનકડી નાજુક નાર, બહુ નાનકડી, બહુ નાનકડી.
મારા લાલાની છું લાડકડી (૨) છું લાડકડી (૩)
આંખ તણે મટકે પટકું છું લાલને-
નાની શું સમજે બહાલાના બહાલને (હું તો બધું એ સમજી છું)
જાણી ભોજો ભરથાર, તું બહુ માથે ચડી (૩) નાનકડી.
રાગ જશવન્તસિંહ —રાગ ભજન—

મારા ભવની ભાવટ ભાગીરે જોગીડા જુના—
લગની તુજ નામની લાગીરે જોગીડા જુના—
વચનો બેદ બર્ચાં બેદનાં, હૈયાં તુજવીણ સુના—
આ કામણુગારી નારીએ શું કામણુ મુંજને કીધું ?

તન દહને મનકું લીધુરે પંજે દુઃખ વિયોગનું દાણું—
નીશદીન સાથ રહું સમગ્ધુના.....માસ ભવની—

બિલ્વમંગળ ઉરે સુરદાસ. —:૦:—

દાસ પરે દયા લાવોરે, દયાળુ દેવો, દાસ પરે, દવા લાવો—ટેક,
સંસારે સંબધ ત્રોડી જીવ આપ ચરણે જોડી,
હુતો બની બેડો, બાવો બાવોરે—દયાળુ.
આંખો વિના સંકટ આવું, ખાડામાં ગાથા ખાઈ,
વારે અવિનાશી આવો આવોરે—દયાળુ.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —રાગ: ભજન—

રામ ભજ તું પ્રાણીયી. તારાં ભવની ભાવટ ભાંગશે (૨)
("બોલો રામ સીતા રામ") પંખીડા જો તું વિચારી
કર્મ તારા લે સંભારી, વાસના નહારી તુને રૌચ રૌચ નકે નાંખશે-રામ.
મૂઠ તે મતિ વિસારી, મતિ તેવી ગતિ તારી,
ઉડજે સંભાળી તારી કાયા તારી કંચનની ચશે-રામ.

ઉદયભાણુ —:૦:—

મન માયાના કરનારારે, જરી જોને તપાસી તારી કાયા,
પુછી જોને તું પંડીત પુરાણારે, ક્રોંતા અમર છે લેખ લખાણાં
કાચી છે કાયા આ માટીની માયા, છે માટીના ખેલ બનાયા;
શાણા તો સમજી અલગ થયા, પણ બાલક બીચારા લપટાયા.
લાખોની પાંખો ગદ્ય છે પોંખાઈ, જેણે મૂછપરં લીધુ ઠરાયા;
કાળના કોવાડેથી કાણુ બચ્યું છે, ભંસે રંક કે હોય મહારાયા,
સંધ્યાના જેવા રંગ સોનેરી, વંધ્યાને લાડ લડાયા;
જોઅનને તન ધન તેવા સમજવાં, પાણીમાંના પડછાયા.

બિલ્વમંગળ ઉર્ફે મુરદાસં.

આ તારાં વચનો સારાં, સ્નેહ સાંભળતાં.
શાન્તિ પામ્યું મને મારું રે આજે—આં.
જગની જન્મજમાંથી બંધનો બંધાડ્યાજી,
ધન્ય ગુરૂ ચીન્તામણી, ધારું રે આજે !
ભકિત ભગવાન કરી કરતાં હમેશાંજી.
થવાનું ત્વરાએ શુભ તારું રે કાણા—આ તારાં,

વિણાવેલી. —(૦)—

અરે શું માનવનો અભિમાન, પલકમાં ટળી જશેરે,
ખરે જેમ પીપળ ઉપર પાન—પલકમાં ખરી જશેરે.
પલકમાં ખરી જશેરે—માટીમાં મળી જશેરે—અરે
ધડી જીવતરમાં ધડી એક સુખની ના.....રે નથી;
મૂઠ મમતમાં તોયે મરતા આ અં.....રે મંથી.

પામર નર નાદાન.....અરે શું.

સાખી { કાયા કલેવરં કારમું, છે ગદગદનો ધાડવો;
સમજી જને સમજી જઇ, અભિમાનને વણસાડવો.

સાખી { અભિમાન ફણિધરને નહિ દુઃખ પામને પેલાડવો,
રાવણ સરિખા રાજવીએ લીધો નથી કંઈ લાડવો.

વીણાવેલી —:૦:—

કાયા કાચો કુંભ છે, જીવ મુસાફર પાસ,
તારો ત્યાં લગી જાણજે, જ્યાં લગી શ્વાસોશ્વાસ;
સદા સંસારમાં સુખ દુઃખ સંરેખાં માંની લઇએ,
રાખે જેવી રીતે રાખા; રંગે તેવી રીતે રહીએ.—સદા.

સાખી { પોપળ પાન ખરંતા હસ્તી કુંપળીઆં
 { મુજ વીતી તુજ વીતશે, ધીરી ખાયુડીઆં.

દશાના ઢંગ રતુના રંગ જેવા દેખી લઇએ—સદા.

સાખી { કદી મેહલો ને માળીઆ, કામળ છપ્પર ખાટ;
 { કોઇ દીન એવો આવશે, ભુખ્યે ન મળશે ભાત—સદા.

વિરવિજય —રાગ-ગઝલ—

તમોને જો તમારાથી, તમારો દેશ પ્યારો છે,
 ન તજશેા ધર્મ નિતી તો, વિજય અંતે થનારો છે!
 હશે જો સંપ ને સમતા, વળી કર્તવ્યને હિમ્મત,
 તમારા ભાગ્યના આખર, ચમકવાનો સિતારો છે!
 જશે એ રાત અધારી, ચમકતા શૌર્યનો બાનુ :
 હુકો યાહોમ કરી રણુમાં, વિજય ડંકો તમારો છે !

અરૂણોદય —:૦:—

તમે જો જો ન વાયદા વીતાવજો,
 પીયુ પહેલી પેસેંજરમાં આવજો;
 હાર તોરાથી સ્વાગત શોમાવજોરે—પીયું.
 સિલ્કની કીનાર કોઇક વાચલ આછેરાં,
 કોઇક નવા નાટકના અચ્છાં એપેરા.
 થોડા હેન્ડપીલ હેરઓછલનાં લાવજોરે—પીયું.
 એક હારમોન્યમ પેરીસનું લાવજોરે;
 આવવાનો તાર મને આગળથી આપજોરે,
 તમે સામા સ્ટેશન પર સીધાવજો—પીયું.

લીલાવતી

—:૦:—

૧૫

અરજ સાંભળોને સરકાર મુજને ગાંઠતી નથી ધરનાર (એ ટેક).
 અગીચાર વાગે ઉંઘમાંથી ઉડી, તરત તડકે જાય;
 દાતણ ક્યાં વિના મોગરીને મુળા ખોળામાં લધને ખાચ-અ.
 વાંકું ચુકું બોલી વડવું ને રડવું, ધુઅડ રાંડને રોજ,
 ધરમાંથી ગોળ ધી ચોરી ખાવાની, ખોટી પડી છે ખોજ.-અ.
 પાડ પાડોશીને ડોશી ડોસાથી, લડી ચુકી લાખવાર,
 પોતાના બાળકને નિત્ય બઝુડે, મારે મને પણ માર.-અ.
 રાખના ઢગલામાં ફેરા પડ્યા જેવું, રાંડના મોઢાનું રૂપ.
 ભુત બડકામણી ભારે કુભારજ, બડકી મરં છુરે ભૂપ-અ.
 સુંગરીના માળા સરખું છે માથું, વેત વેત લાંબા વાળ,
 ખણ્ણતાં જીવોના ટોકળા ખેરવે, પરસેવાની પડનાળ.-અ.
 હોળી દીવાળીએ નહાવાનો નેમ છે, વડી ચતુર છે વહુ,
 અગે ઓઘરાળાને લુગડામાં લીખો, મારવાડ કેરી મહિ.-અ.

વીરકુણ્ણલ

—:૦:—

હું ખાપરો તું કોડીયો જોડી વીંછીને સાપની.
 મીઠા ડોસીને પૂછ્યું છે? જુદિ કોઠના બાપની?
 કાયદો પછી શકે નહિ એવી વિદ્યા આપણી,
 કાયદેથી બોલી ફરવું છે જુદિ કોઠના બાપની?
 માથાંઓ મુંડી મૂર્ખના પહેરાવવી ટોપી માપની,
 કહેવું અમે શું જાણીએ છે જુદિ કોઠના બાપની?
 ઓડેભો સહુ સંસાર અહીં પરવા કરો ના પાપની,
 શ્રીકૃષ્ણ મીતામાં કહી ગયા છે જુદિ કોઠના બાપની,

સંગીત લીલાવતી —:૦:

લાજ છોડી છેક તેં છકેલ છોકરા, બાપની તેં આખરની કાંકરા કર્યા.
આવી છે દીવાળી હોળી હાથમાં બળે, જઈ છું. વહુને.

તેડવા પછુ દાડો શો વળે. લા.

સે-સાસરામાં જણે છે જમાઈને સહુ, માટે નહિ મોકલે વેવાઈ તો વહુ. લા.

સ-કરવાને વીવેક લોક લાજથી જવું.....

જો-ગાડી જોડી લાગ્યો ખોટી ક્યાં સુધી થવું.

પૃથવી પુત્ર. —(૦:૦)—

માળ મોતીડાની મોંધી મંગાવજો,

કંથ કોડીલા કંઠે પહેરાવજો.

ચોળી કુમ્ભી રંગે રંગાવજો,

સાડી સુદર શરીરે સોઢાવજો.

હોંસિલા હીરાની બંગડી બનાવજો.

કામળ કર કુંદનને કંકણે દીપાવજો,

હાર હીરા માણેકે મઢાવજો.—માળ.

નીત્ય મીઠ બોજનોયાં બાવે જમાડજો,

આછાં આછાં ફૂલડાંની વેણી ગુચાવજો.

સદન વિજળીની જ્યોતે સોઢાવજો,

મીઠાં જોખનનાં જાંબુખવરાવજો.—માળ.

ભરથરી -રાગ. સીયાનો કનારે-

તરુણી તુજથી નથીરે જુદાઈ સશીવદત્તી સુખ પામું હું આંહી,

વદન મનોહર તારે લલિતા, સૌરભ અંગ જંધન સુખદાઈ-તારણી.

બ્રહ્મટી વિક્રમ રિમત અતિ વિબ્રમ, નિરખી પ્રિયા બૂલું સરવેરે કાંઈ,

ત્રણસોને સાઠ ત્યાગી તુંજનેરે આહુ, તુંજવિષ્ણુ મુજ લેણુ કલ્પ સંમનઈ.

બલીરાજ

—:૦:—

આનંદ મંગળ ગાઓ પરણતી લેશું દહાવો;
 મારી વેવાણુ રસીલી જોડી શોભશે.
 નિરખી ક-ચા કહેશે, મુંખ જોઇ તાફી રહેશે.-મારી.
 વાહ ક્રિક મળ્યું છે ટાણું, એક લુટું ને બીજું કાણું;
 મળી વેવાળને વેવાણું, ફેરા ફેરવોને ઝટ-આનંદ.
 ફડાકિયા તમે જોશો, હોળીને દહાડે રોશો;
 કેવી જન જોડી હું આવું, દુનિયામાં ડંકો વાગશે-આનંદ.
 તણાકીયા કહું તમને, અતિ ઉમેદ મનમાં અમને,
 વાળ વગડાવું જો જો, ફરશુરામનો ફડાકો-આનંદ.

વીર કેશરી.

—:૦:—

આપ પાપડવાડીમાં પધારજો દહેરીલાલ,
 મંદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દારની દુકાન છે.
 રંગરંગીલા ચાલ મારી પાડોસમાં તુલસી ક્યારાનું નિશાન છે!
 જમમાં! તુલસીના ઝાડનું નિશાન છે-દહેરીલાલ.
 અખંડ ને અભંગ આજ સાંજ પહેલા પધારજો.
 હડતાવાળાનું તોફાન છે, જ્યાં હડતાળવાળાનું તોફાન છે-દહેરીલાલ.
 જોખમ ભરેલું. કામ પુરી પંચાત છે, ધાસ્તી છે! આદતમાં
 જન છે, મારા આપ ધાસ્તી છે-દહેરીલાલ.

શિવમંગળા ઉદે મુરદાસ-રાગ. ભજન-

વિષય વાત મમ તાત તથા; કૃષ્ણ ભજન પું કરવા દે,
 અધમપણને અલમ રાખી બંડાર ભક્તિના ભરવા દે,
 નટવર નામનું નામ મળ્યું છે. તો ભવસાગર તરવા દે!
 નૃસિંહનું નર નામ છોડીને. અક્ષર વરને વરવા દે-વિષય

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —:૦:—

માલીકના બાળક સો, માલીક સૌના શ્રી જગનાથ (૨)
કર્તા હતો સૃષ્ટિના સૌ બાળ એને હાથ
રૂણાનું બધે આવી મળતું, બાળ્યું નવ કોઇનાથી ખળતું
જગત માત્ર તેને આધીન છે. અનાયના જે નાથ
નહિ પીંડ આ પોતા તણે, પોતાનું કાંઇ ના જાણુ
સોએ શુભાશુભ કર્મને પોતા તણુંજ પ્રમાણુનું-જગત,
બોલતો કાગળ. —:૦:—

રંગી, આ દુન્યા નારંગીએ, રંગી, તે રંગી બેરંગી, દુન્યાદોરંગી...રંગી.
સાગર પાણી શીતળમાં, વડવાનળ તેનાં તળમાં, આગને પાણી બન્યા સંગી
આ આજે અંગી મનાતાં, કાલે જુજંગી ચાતાં

કોણ જુજંગી...કોણ અંગી...રંગી...
વાયુ જે દીપક ઠારે, આગને એજ વધારે;
પ્રભુની પ્રભુતા દોરંગી...રંગી આ દુનીયા...

(મુંબઈની ઈમીટેશન શેઠાણી !) રાગ-ગઝલ:—

તમે મુંબઈ વિષે આવ્યા, નિહાળી સવં હરખાયા

હતાં સાહેબ ઓ મહારા ! જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

અહા! મુંબઈની અસબેલી! હકેલી કંઈક મુશ્કેલી;

લટકતી લાજને મેલી, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

ફરે છે કંઈ ઉધરાણી, લખે નામુ નયન તાણી;

હતાં કહેવાય “શેઠાણી” જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

પતિ પરદેશમાં આવે, પ્રિયાને પાસ તેડાવે;

પછી વહુ પાંખ ફફડાવે, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

સ્વદેશે કામ સૌ કરતી, ખુશીથી ખાંડતી દળતી;

હવે રામા વિના રડતી જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

ધરે સસરો અને સાસુ ખરચ વિષુ ખેરવે આંસુ

જમે વહુ મિષ્ટ ફરમાસુ જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

કુવેથી ખેંચતી પાણી, નણુંદની સાચવે બાણી

હવે ચંદ્ર રાયની રાણી જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

ધણી મુંબઈ તણી નારી ખતાવે ઠાઠ બસ ભારી

બસે વર થાય લીખારી, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

અને મુંબઈની શેઠાણી કરે પધંસા તણું પાણી

રજે વર ઢાંટીઆ તાંણી, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

પતિ શીતર લાવે છે, સકળ પત્ની ઊઠાવે છે,

છતાં દેવું કરાવે છે, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

વસાવે નવનવી સાડી, પુલેલી ફેન્સી ચોળી;

ખરીદે છુટની જોડી. જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

સુવાસિત તેલને ચતર, રમાલો રાખતી સતર;

ગણે છે કોણ ત્યાં ગણતર! જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

કપાટો કે ત્રીજેરી ના-છતાં દશબાર ચાવીના;

રૂપાના રાખતી ઝુલ, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

જશે નાટક તમાસામાં અગર સરકસ-સિનેમામાં;

ગણે મ્હોટાઈ બપકામાં જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

સદા નરવી રહે નાડી, જતાં કંઈ જોઈશે ગાડી;

જશે લટકો કરી લાડી, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

કરે ધરકામ સૌ ધાટી,—પદમણી પાલવે જાતી;

અહા? હોસે હવા ખાતી, જુઓ મુંઝાઈની શેઠાણી?
નથી નારી સકળ એવી, સતી કંઈ છે સીના જેવી;

દયા સૌભાગ્યની દેવી, અસલ છે એજ શેઠાણી?
નકલ કરનાર શેઠાણી? સુણી નાં કાપશે વાણી;

હશે પરમાર્થ ને શાણી, ખરી મુંઝાઈની શેઠાણી?
અપંગો પર દયા આણી, દુઃખીના દર્દને જાણી;

મદદ દેતા ન અચકાણી! અહાહા! એજ શેઠાણી?
સ્થિતિસ્વામી તણીજાણી; વીના “ધાટી” ન ગમરાણી;

શિયળવંતી વિનયવાળી, ગુણી શુદ્ધરાજ્યની રાણી ?

(“રા. મણીકાન્ત”ની કાવ્યમાળામાંથી.)

નાટક-દીવાન—

—:૦:—

હુટો લગનનો લાવો લાડીજી, મોહન મળ્યા મતવાલા (૩)

જોડી મઝાની જામી સાહેલી, બેટયા વહાલી ને વહાલા (૩)

સ્વતંત્રતા ચા પહેલા નમુના, દાખવલા દુનીઆલા (૩)

આતાં કસાચી ખામી નરાલી, પુરા લગનહી ઝાલા (૩)

મેના મરાઠણ કેશવજી બ્રાહ્મણ, એકતાર માંડ્યા યાવા (૩)

પાદરીજીએ પુરાંણ વાંચ્યાં, માંડ્યા સુધારા યાવા (૩)

પુનર્લેખનો હોડો નમુનો, ન્યાળી ગીનોજી બાવા (૩)

તૈયાર છે— ચતુર સુંદર ગરબાવળી.

અખાત ગરબાએનો સંગ્રહ કેન્સી પુકું. આજ લગણુ જહાર .
જોડેલી બધી ગરબાવળી કતાં સર્વોત્તમ કીમત દશ આના.

મળવાનું ટેકાણું—શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

રાણીતબાવ—મુરત.

તેયાર છે ! તેયાર છે !! તાકિદિ મંગાવો !!

— વહેલો તે પહેલો —

સંગીત ફોનોગ્રાફ ગાયન સગ્રહ. ભાગ ૧-૮.

સુંદર ૧૬ ચીત્રો અને લોકપ્રીય સેંકડો ગાયનોથી ભરપૂર સર
ઉપરાંત પાના રંગબેરંગી ફેન્સી પુટું છતાં કીમત ફક્ત
એક રૂપીઆ પોષ્ટેજ અલગ.

ચતુર સુંદર ગરબાવળી.

અતી લોકપ્રીય ગરબીઆ, દાણુલીલા વીગેરેથી ભરપૂર દરેક મહત્વ
કુટુંબમાં રાખવા લાયક સ્ત્રી, આગક, બાળકોએને બહુજ ઉપયોગી
સુંદર ચીત્રવાળું પુટું એથી પાનાની બુક છતાં કીમત
દશ આના પોષ્ટેજ જુદું.

✽ ઝવહરે મહેફીલ ✽

હું જાન અને ગુરૂની હરફેણ સંગ્રહ કન્વાલીનો મોટામાં મોટો
સંગ્રહ જાણીતા શાયરોનાં એમુલ ગદશોથી ભરપૂર કળાના તમુનારપ
રંગબેરંગી પુટું, છતાં કીમત દશ આના પોષ્ટેજ જુદું.

ત્રણે બુક બેગી મંગાવનારને પોષ્ટેજ માફ
આ ત્યાં એ શીવાય બીજા સારાં અને સરતાં પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર

રાણીતગાવ-મુરત.

મુરત બરાનપુરી બામણ, બાણવાળી પોળમાં આવેલાં શ્રી અનાદિ
બંધુ પ્રી પ્રેસમાં એવિંદલ ડાહ્યાભાઈ નાયકે છાપી.

